

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 181/2024-16

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], zastúpeného Palkovič advokátska kancelária s.r.o., Kapitulská 20, Trnava, proti uzneseniu Okresného súdu Trnava č. k. 10Tp/18/2023-9 zo 17. apríla 2023 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 7. júna 2023 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na život a jeho ochranu podľa čl. 15 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), zákazu mučenia a iného krutého, neľudského či ponižujúceho zaobchádzania podľa čl. 16 ods. 2 ústavy, základného práva na zachovanie ľudskej dôstojnosti podľa čl. 19 ústavy, základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ústavy a základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ústavy rozhodnutím všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia, ktorým bola zamietnutá jeho sťažnosť proti uzneseniu o zaistení jeho majetku v trestnom konaní. Navrhuje zrušiť napadnuté uznesenie a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie, priznať mu finančné zadost'učinenie 25 000 eur a náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Uznesením vyšetrovateľa z 18. novembra 2022 bolo sťažovateľovi vznesené obvinenie pre pokračovací zločin skrátenia dane a poisťného podľa § 276 ods. 1 a 2 písm. c) a ods. 4 Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b) Trestného zákona spáchaného formou spolupáchateľstva podľa § 20 Trestného zákona na tom skutkovom základe, že po predchádzajúcej vzájomnej dohode v období od januára 2014 do roku 2017 (vrátane) na území Trnavského kraja s úmyslom neoprávnene získať finančné prostriedky zo štátneho rozpočtu Slovenskej republiky skracovali daň z pridanej hodnoty u daňového subjektu [REDAKOVANÉ] s miestom podnikania

Leopoldov tým spôsobom, že sťažovateľ objednával osobné motorové vozidlá z Talianska z autobazáru, ktoré si nechal prepravovať najmä prostredníctvom slovenskej obchodnej spoločnosti na adresu svojho trvalého pobytu v [REDAKOVANÉ], vozidlá takto kupoval bez DPH, pretože pred talianskym predajcom deklaroval nákup týchto vozidiel na živnostenský subjekt s obchodným menom [REDAKOVANÉ], peňažné prostriedky na nákup vozidiel sťažovateľ odovzdával [REDAKOVANÉ], ktorý ich osobne vkladal na svoj účet, z ktorého boli následne realizované prevody týchto prostriedkov v prospech talianskeho predajcu. [REDAKOVANÉ] si ako štvrtročný platca dane z pridanej hodnoty v úmysle odviest' nižšiu daň v príslušných zdaňovacích obdobiach podával nepravdivé daňové priznania k dani z pridanej hodnoty na Daňovom úrade Trnava, a tým spôsobil zníženie príjmov štátnemu rozpočtu spolu v sume 213 617,11 eur.

3. Uznesením Krajskej prokuratúry v Trnave zo 17. marca 2023 bol zaistený majetok obvineného sťažovateľa podľa § 425 ods. 1 Trestného poriadku s poukazom na § 50 ods. 2 Trestného poriadku, a to rodinný dom s pozemkom, dve osobné motorové vozidlá, obsah bezpečnostnej schránky, finančné prostriedky na bankovom účte, ako aj ďalší bližšie nešpecifikovaný majetok, ktorého je obvinený vlastníkom, vrátane majetku, ktorý nadobudne po zaistení, s výnimkou prostriedkov a vecí, na ktoré sa podľa zákona nevzťahuje prepadnutie majetku (ďalej len „uznesenie o zaistení majetku“). Zaistenie bolo odôvodnené tým, že možno očakávať, že sťažovateľovi bude uložený trest prepadnutia majetku.

4. Proti uzneseniu o zaistení majetku sťažovateľ podal 27. marca 2023 sťažnosť, ktorú doplnil podaním z 3. apríla 2023. Sťažnosť odôvodnil najmä opomenutím aplikácie ustanovenia § 95 ods. 4 Trestného poriadku, podľa ktorého zaistenie sa nemôže vzťahovať na peňažné prostriedky, ktoré sú potrebné na uspokojovanie nevyhnutných životných potrieb obvineného alebo osoby, ktorej boli zaistené, a na uspokojovanie životných potrieb osoby, o ktorej výchovu alebo výživu sú obvinený alebo osoba, ktorej boli peňažné prostriedky zaistené, povinní sa podľa zákona starať; pričom na jeho primerané použitie odkazuje § 425 ods. 1 Trestného poriadku, na podklade ktorého sa zaistenie vykonalo.

5. Okresný súd napadnutým uznesením sťažnosť sťažovateľa ako nedôvodnú zamietol, keď konštatoval, že právny záver, ku ktorému dospela krajská prokuratúra, je v danom procesnom štádiu vecne správny. Doplnil, že rozsah trestnej činnosti, ktorý je obvinenému kladený za vinu, je nutne v danej etape predbežný, teda nie je možné ho vyžadovať plne ustálený už v etape prípravného konania a plne postačuje reálnosť tzv. očakávaného rozsahu. V tomto smere sudca pre prípravné konanie nezistil žiaden relevantný argument, ktorým by bola spochybnená opodstatnenosť zaistenia majetku obvineného sťažovateľa. Vznesené obvinenie je podporené dostatočným kvantom vyprodukovaných dôkazov, ktoré sú pre danú procesnú etapu postačujúce (výsluchy svedkov, účtovné doklady o bankových transakciách). V trestnej veci bolo doteraz zabezpečených 33 zmlúv o prevode vlastníckeho práva k motorovým vozidlám tretím osobám na území Slovenskej republiky, avšak v danej trestnej veci bolo celkovo zadefinovaných 122 vozidiel a na základe tejto skutočnosti je na mieste dôvodne predpokladať, že profit z predaja, ktorý mal obvinený predajom vozidiel dosiahnuť, mal byť podstatne vyšší, než je zákonom požadovaný majetkový prospech získaný v súvislosti s trestnou činnosťou, a to v značnom rozsahu.

6. Sudca pre prípravné konanie uviedol, že v tomto štádiu trestného konania (pred rozhodovaním v merite veci) nie je možné vyjadrovať sa k formulovaným skutkovým a právnym otázkam daného

prípade. Tento aspekt je na mieste až v procese rozhodovania v merite veci, pričom všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam.

7. Zdôraznil, že sťažovateľ je stíhaný za trestný čin, za ktorý vzhľadom na povahu a závažnosť činu a na pomery obvineného treba očakávať trest prepadnutia majetku. Čo sa týka obavy z marenia alebo sťaženia výkonu trestu prepadnutia majetku, túto požiadavku zákon pre aplikáciu § 58 ods. 3 Trestného zákona ani nekladie (tá vyplýva z primeranej aplikácie iných ustanovení a odbornej literatúry, resp. z judikatúry), pričom ju možno vyvodiť zo znenia iných ustanovení, avšak v prípade komplikovaných transakcií, navyše zložitých maskovaných, je potreba zaistenia majetku rádovo vyššia a zaistenie majetku bude v takýchto prípadoch na mieste a jeho prípadné ďalšie trvanie bude nutné zväžiť podľa priebehu trestného konania.

8. Vo vzťahu k argumentácii o potenciálnom zásahu do práva vlastníť majetok okresný súd uviedol, že zaistenie majetku má oporu v § 425 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého je takýto zásah do základných práv a slobôd prípustný. Ak Trestný zákon v prípade niektorých trestných činov predpokladá obligatórne uloženie trestu prepadnutia majetku, potom zaistenie majetku obvineného v prípade stíhania pre taký trestný čin za podmienok uložených zákonom nemôže byť porušením základných práv a slobôd obvineného, a v prípade obvineného o to viac, že sám založil dôvod na takýto postup, keď u orgánov činných v trestnom konaní vyvolal dôvodnú obavu zo zmarenia alebo sťaženia výkonu tohto trestu.

9. V prípade zaistenia majetku obvineného v trestnom konaní ide o menej intenzívny zásah do práv obvinenej osoby, ako je to v porovnaní s väzbou. Rovnako otázka dôvodnosti podozrenia zo spáchania vyšetrovaného skutku nie je predmetom posudzovania pri rozhodovaní o zaistení majetku (ako je to pri väzbe), keďže právna úprava ako podmienka pre prijatie rozhodnutia o zaistení majetku obvineného v trestnom konaní stanovuje existenciu vedeného trestného stíhania pre kvalifikovaný trestný čin (uznesenie ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 534/2021 z 11. novembra 2021).

10. Zaistenie peňažných prostriedkov na bankovom účte, ktoré podľa obhajoby sú potrebné na uspokojovanie životných potrieb, nie je zákonný dôvod, aby bolo potrebné zrušiť zaistenie majetku obvineného. Podľa názoru súdu týmto zaistením peňažných prostriedkov na bankovom účte nie je žiadnym spôsobom zasahované do práva obvineného na obhajobu, pretože ak obvinený nemá peňažné prostriedky na zvoleného obhajcu, môže požiadať o ustanovenie obhajcu. Zaistením majetku rovnako nie je obmedzené využitie účinnej ľútosti.

11. Sudca pre prípravné konanie poukázal na skutočnosť, že trestné stíhanie bolo začaté 8. júla 2020 vydaním uznesenia o začatí trestného stíhania, ktorému predchádzalo daňové konanie, ako i šetrenie vykonané Národnou kriminálnou agentúrou, národnou jednotkou finančnej polície. Konštatovanie obhajoby uvedené v doplnení sťažnosti, že zrušenie bankových účtov, ku ktorému došlo v roku 2020 (nie v roku 2022, ako to prokurátorka nesprávne uviedla v uznesení o zaistení majetku), nemá súvislosť s vedením trestného stíhania, podľa názoru súdu nie je správne, pretože už len samotné zrušenie účtov (činnosť smerujúca k určitej manipulácii s finančnými prostriedkami obvineného) ako takých môže predstavovať v časti dôvodné podozrenie z uskutočňovania určitých krokov smerujúcich k zmareniu, k nesprehl'adnieniu finančných operácií, resp. podstatnému sťaženiu výkonu trestu prepadnutia majetku.

12. V danom prípade sú splnené zákonné podmienky na zaistenie majetku obvineného podľa § 425 ods. 1 Trestného poriadku. Samotné zaistenie je svojou podstatou úkonom predbežného charakteru, ktorého cieľom je dočasne zabrániť v dispozícii so zaisťovaným majetkom, resp. učiniť predbežné opatrenia smerujúce k tomu, aby zaisťovaná vec nebola odňatá z moci orgánov činných v trestnom konaní do doby, než o nej bude možné rozhodnúť spôsobom vyplývajúcim z dôkaznej situácie. K zaisteniu by malo z logiky veci dochádzať ihneď, ako sa orgány činné v trestnom konaní dozvedia o majetku vhodnom na zaistenie, pretože tieto nemôžu so zaistením ako predbežným úkonom vyčkávať až do času, keď bude na základe vykonaného dokazovania v dostatočnej miere preukázané, že k spáchaniu kvalifikovaného trestného činu naozaj došlo.

III.

Argumentácia sťažovateľa

13. Podľa sťažovateľa opodstatnenosť a naliehavosť ústavnej sťažnosti je daná nezákonnou blokáciou jeho majetku, keď prokurátor opomenul aplikáciu § 95 ods. 4 Trestného poriadku a v priamom rozpore s ním sťažovateľovi neponechal žiadne peňažné prostriedky na uspokojenie nevyhnutných potrieb ako strava, hygiena, oblečenie, lieky na srdce, ktoré sťažovateľ nevyhnutne potrebuje. Táto nezákonnosť nebola odstránená ani rozhodnutím sudcu pre prípravné konanie, ktorý v odôvodnení svojho rozhodnutia právnu argumentáciu sťažovateľa úplne odignoroval.

14. Úlohou sudcu pre prípravné konanie je zabezpečiť dohľad nad zákonným postupom v prípravnom konaní, čo však porušovateľ neurobil a práva sťažovateľa odmietol zabezpečiť bez riadneho odôvodnenia svojho rozhodnutia. Trestný poriadok povinnosť ponechať prostriedky na uspokojenie životných potrieb upravuje ako povinnosť, ktorú treba dodržať pri každom zaistení majetku.

15. Sťažovateľ je od marca 2023 ponechaný bez akejkoľvek možnosti zabezpečenia nevyhnutných potrieb (najmä strava, bývanie a lieky na srdce), pretože nemôže disponovať s peňažnými prostriedkami, ktoré vlastní alebo nadobudne v budúcnosti. Rozhodnutie tak cielene útočí na jeho život a zdravie, čo sú hodnoty chránené priamo ústavou. Sťažovateľovi nebola poskytnutá súdna ochrana ani zo strany súdu, ktorý neodstránil pochybenie rozhodnutia krajskej prokuratúry, hoci je v priamom rozpore so zákonom.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

16. Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne poukazuje na potrebu zdržanlivosti v prípadoch, keď sa do práv sťažovateľov nezasahuje konečným spôsobom (IV. ÚS 620/2021). V priebehu trestného konania totiž majú sťažovatelia možnosť žiadať o zrušenie zaistenia a existenciu dôvodov zaistenia skúma z úradnej povinnosti aj prokurátor a súd (IV. ÚS 577/2021). Priestor na zásah ústavného súdu sa otvára predovšetkým v prípade, ak je namietané rozhodnutie svojvoľné, resp. nedostatočne odôvodnené, alebo jeho odôvodnenie popiera účel a význam použitých právnych noriem (I. ÚS 66/2021). Ústavný súd už konštatoval, že ani súdne rozhodnutia dočasnej a zabezpečovacej povahy nemožno úplne vylúčiť z rámca ústavnoprávneho prieskumu (pozri IV. ÚS 620/2021, bod 31 odôvodnenia).

17. Z hľadiska zásahu do sťažovateľom uplatnených základných práv je rozhodné posúdenie zmyslu a obsahu inštitútu zaistenia výkonu trestu prepadnutia majetku. Z hľadiska procesného je rozhodujúci § 425 ods. 1 Trestného poriadku, podľa ktorého ak je obvinený stíhaný pre trestný čin, za ktorý vzhľadom na povahu a závažnosť činu a na pomery obvineného treba očakávať uloženie trestu prepadnutia majetku, môže súd a v prípravnom konaní prokurátor majetok obvineného zaistiť. Použitie konštrukcie permissívnej normy § 425 ods. 1 Trestného poriadku („môže... zaistiť“) zrejme nadväzuje na hypotézu normy, ktorá ako podmienku zaistenia majetku stanovuje očakávanie uloženia trestu prepadnutia majetku vzhľadom na povahu a závažnosť činu a pomery obvineného.

18. Z napadnutého uznesenia sú zrejmé dôvody, pre ktoré prokurátor a súd dospeli k záveru, že hypotéza tejto normy je splnená, pričom z argumentácie sťažovateľa okrem zdôrazňovania nezákonnosti blokácie jeho majetku a princípu proporcionality žiadne ďalšie skutočnosti, ktoré by spochybňovali správnosť tejto úvahy, nevyplývajú. Je zrejmé, že sťažovateľ je obvinený z trestného činu, pri ktorom možno uložiť trest prepadnutia majetku, a teda aj zaistiť jeho majetok. Úvaha napadnutého uznesenia vychádza z jasnej a zrozumiteľnej aplikácie ustanovení Trestného poriadku, ktorý umožňuje zaistenie majetku ako zabezpečovacieho opatrenia potencionálneho uloženia zákonom predpokladaného trestu prepadnutia majetku. To, že dochádza k zaisteniu celého majetku, je prirodzeným následkom očakávania uloženia trestu prepadnutia majetku tak, ako to predpokladá Trestný zákon. Ani ústavným súdom konštatovaná nekompatibilita právnej úpravy trestu prepadnutia majetku, na podklade ktorej bolo zaistenie majetku vykonané, s ústavou (nález sp. zn. PL. ÚS 1/2021 z 27. septembra 2023) nie je spôsobilá viesť k záveru, že procesné zaistenie majetku počas trestného konania predstavuje porušenie označených základných práv sťažovateľa (II. ÚS 535/2023).

19. K tomu, že nejde o definitívny a absolútny zásah do majetkových práv sťažovateľa, treba uviesť, že sťažovateľ podľa § 425 ods. 2 Trestného poriadku má právo žiadať o zrušenie alebo obmedzenie zaistenia. Práve týmto prostriedkom môže dosiahnuť primeranosť zaistenia, ktorého sa domáha ústavnou sťažnosťou. Zásah vyvolaný prvým rozhodnutím o zaistení majetku nie je konečný či osudový a sťažovateľ podaním osobitného návrhu môže docieľiť či už zrušenie, alebo obmedzenie zaistenia. Preto z argumentácie sťažovateľa nemožno dospieť k záveru o porušení ním označených ústavných práv.

20. K argumentácii o nemožnosti uspokojovania nevyhnutných životných potrieb treba uviesť, že zaistenie majetku sa podľa § 426 ods. 1 Trestného poriadku nevzťahuje na prostriedky a veci, na ktoré sa podľa zákona nevzťahuje prepadnutie majetku (čo je zrejmé aj z výroku uznesenia o zaistení majetku, pozn.) s tým, že podľa § 50 ods. 3 druhej vety Trestného poriadku na zaistenie nemožno použiť veci, ktoré podľa občianskoprávných predpisov nemožno postihnúť výkonom súdneho rozhodnutia, a ani pohľadávky obvineného na výplatu odmeny z pracovného pomeru, výživného a dávok nemocenského poistenia a sociálneho zabezpečenia. Preto neobstojí argument sťažovateľa o tom, že by nemohol uspokojovať svoje nevyhnutné životné potreby alebo nežiadať o také prispôsobenie zaistenia, ktoré umožní, aby svojím majetkom mohol disponovať v rozsahu bežného zabezpečovania základných životných potrieb a podnikania.

21. Po preskúmaní napadnutého uznesenia ústavný súd nezistil jeho relevantnú súvislosť so sťažovateľom namietaným porušením označených práv podľa ústavy, čo zakladá dôvod odmietnutia ústavnej sťažnosti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom

súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2024

Robert Šorl
predseda senátu